

Ateneo de Zamboanga University
SCHOOL OF MEDICINE
LRC Building, Ateneo de Zamboanga
La Purisima Street, Zamboanga City 7000 Philippines

**COMMUNITY FIRST RESPONDERS:
BARANGAY EMERGENCY ALLIANCE
AND SAFE TRANSPORT
(B.E.A.S.T.)**

**RE-ECHO TRAINING ON FIRST AID &
BASIC LIFE SUPPORT**

TRAINING BOOKLET

March 01, 2020

Multi-purposed Covered Court, Barangay Hall, Barangay Manguiles,
Municipality of Mahayag, Zamboanga del Sur

Source: DOH-RHEMS Region IX

MODULE 1: FIRST AID

FIRST AID- tawag sa pangunang tabang nga gihatag sa usa ka tawong adunay sakit o uban pang kadaot sa lawas (injury). First aid ang unang pag-atiman sa usa ka tawong adunay kadaot o sakit. Mahimong kinahanglanon ang first aid gikan sa pinakagamay nga samad hangtod sa mga kondisyon nga naghulga/threaten sa kinabuhi.

AIMS OF FIRST AID:

	P	Preserve Life
3Ps	P	Prevent Worsening
	P	Promote Recovery

Mga bulohaton sa First Aider:

- Magsusi sa sitwasyon.
- Mag-ila sa mga panghitabo nga hinungdan sa sakit o injury.
- Magtawag ug tabang kung gikinahanglan.
- Mag-atiman sa pasyente sa walay langan ug saktong pamaagi.
- Ubanan ang pasyente hangtod sa pag-abot sa usa ka health care professional kung gikinahanglan.
- Maghatag ug dugang pa nga tabang kung gikinahanglan.

FIRST ACTIONS:

1. DRSABCD Action Plan.
2. Mahimo nang magsusi sa katibuk-an:
  - Pagdumala sa mga life-threatening injuries (sama sa severe bleeding).
  - Pagkuha sa history gikan sa pasyente, kung nagmata.
  - Pagbuhat ug secondary assessment.
  - Pag-oberba sa pasyente.

DANGER

Susihon ang palibot para sa mga kakuyaw.

Pagsiguro nga walay kakuyaw para sa:

- Kaugalingon
- Ubang tawo
- Pasyente

RESPONSE

Susihon ang Panimuot:

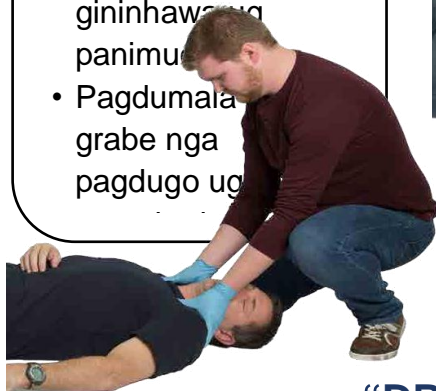
- Pangutan-on ang pangalan.
- Kumoton ang abaga.

No response?

- Mangayo ug tabang.

Response?

- Himoong komportable.
- Bantayan ang gininhawa ug panimuot.
- Pagdumala grabe nga pagdugo ug

SEND FOR HELP

Mangayo ug tabang

Magpatawag ug ambulansya o uban pang sakyanan. Magsugo ug laing tawo nga mangayo ug tabang.

Stay on the line.

Kung kinahanglan biyaan ang pasyente, ibutang sa recovery position bag-o mo biya aron mangayo ug tabang.

AIRWAY

Abrihon ang baba sa pasyente ug mangita ug mga butang nga nagbabag o foreign material.

Foreign material?

- Ibutang sa recovery position ug tanggalon ang babag.

No foreign material?

- Ibilin sa posisyon nga nakit-an.
- Abrihan ang agianan sa ginhawaan gamit ang head-tilt-chin lift

“DRSABCD Action Plan and Appropriate Care”

BREATHING

Susihon ang ginhawa.

Maglantaw, maminaw, ug mobati sa sulod sa 10 ka segundo.

Not normal breathing?

- Magsiguro nga nakatawag na ug ambulansya.
- Mag sugod ug CPR.

Normal breathing?

- Ibutang sa recovery position.
- Bantayan ang ginhawa.

CPR

Magsugod ug CPR

30 kompresyon : 2 bentilasyon

Magpadayon ug CPR hangtod sa:

- Moabot ang katabang o ambulansya
- Nagginghawa na ang pasyente.
- Dili na mahimong mo padayon tungod sa kakapoy.

DEFIBRILLATE

Magbutang ug defibrillator sa dihang pag-abot niini. Sundon ang giya sa AED base sa ritmo.

“DRSABCD Action Plan and Appropriate Care”

PATIENT HISTORY:

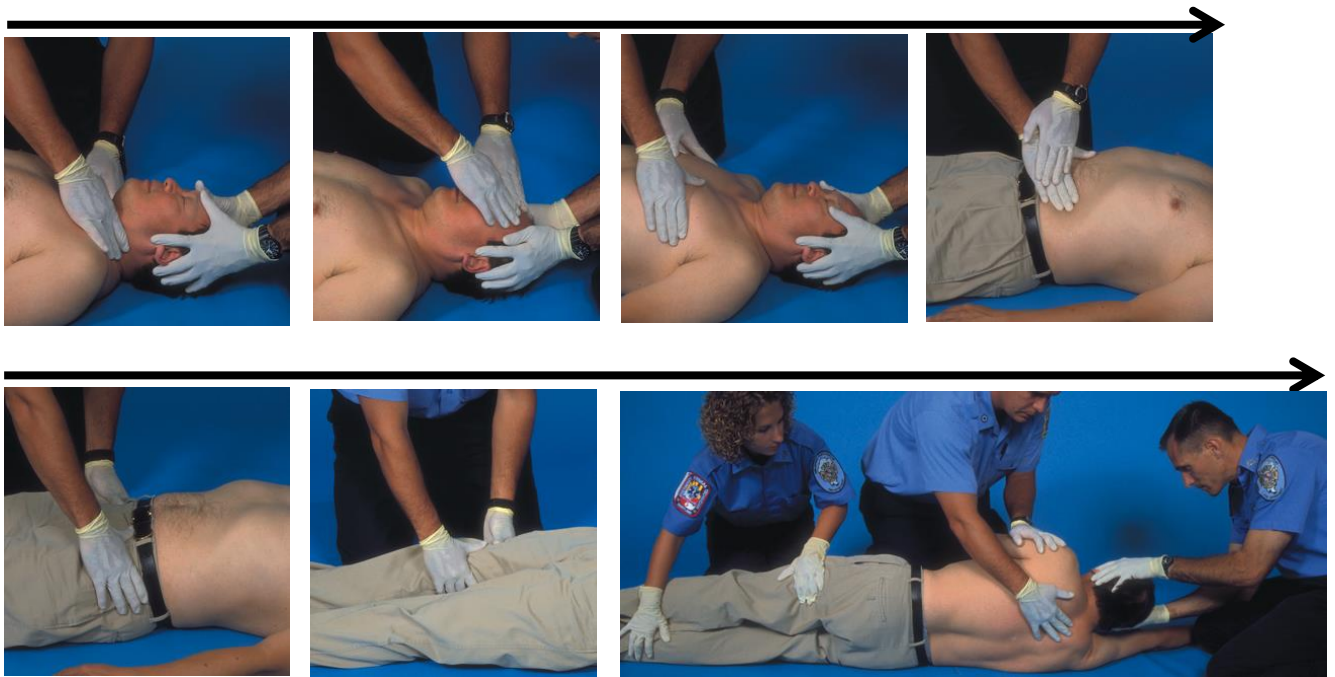
Kung nagmata ang pasyente, gamiton ang SAMPLE aron mahinunduman ang mga kinahanglan nga ipangutana.

SAMPLE

- Signs and symptoms – mangutana kung unsa ang gibati, ug ilista unsa ang naobserbahan nga mga senyales sa kadaot o sakit.
- Allergies – mangutana kung adunay allergies sa tambal, pagkaon, ug uban pa.
- Medication – mangutana kung adunay gigamit nga tambal sa niaging 24 oras.
- Past medical history – mangutana bahin sa mga niaging pagkasakit, pag-ospital, ug operasyon.
- Last meal – mangutana kung unsa ug kanus-a ang pinaka-ulahing oras sa pagkaon.
- Events leading to incident – mangutana bahin sa mga panghitabo bag-o ang insidente.

BLOOD SWEEP:

Ulo hangtod sa tiil, pangitaong ang:

- Deformity
- Contusion (Bun-og)
- Avulsion (Gisi) / Abrasions (Gasgas)
- Puncture (Tuslok)
- Burn (Paso)
- Tenderness (Sakit Gunitan)
- Laceration (Hiwa)
- Swelling (Hubag)

VITAL SIGNS:

1. **TEMPERATURE**- Gamiton ang luyo sa mga palad sa kamot aron bation kung init ang patiente. Mas maayo if naa thermometer ang gamiton.

Normal Values: 36.5 to 37.5°C

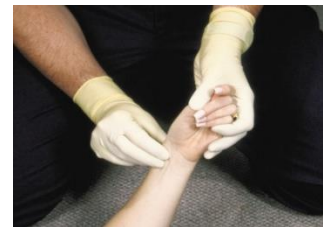
2. **PULSE RATE (PULSO)**

Normal Values:

Adult- 60 to 100 beats/min

Children- 70 to 150 beats/min

Infant- 100 to 160 beats/min

3. **Respiratory Rate**

Normal Values:

Adults- 12 to 20 breaths/min

Children- 15 to 30 breaths/min

Infants- 25 to 50 breaths/min

4. **Blood Pressure**

Normal Values:

Adults- 90 to 140 mmHg (systolic)

Children- 80 to 110 mmHg (systolic)

Infants- 50 to 95 mmHg (systolic)

5. **Oxygen Saturation**

Normal Values: At least 95% pataas

TRIAGE:

Sa aksidente o emerhensiya, mahimong daghan ang pasyente nga nanginahanglan ug first aid. Kinahanglan nga magdesisyon ang first aider kung kinsa ang unahon. Ginahatag ang prayoridad ngadto sa pasyenteng adunay life-threatening injury o sakit.

2 main triage principles:

- Life comes before limb.
- Acute needs come before long-term outcomes.

Priorities:

- **RED: Priority One (Highest Priority)** – Immediate Care with Life Threatening Injuries. Treat these patients first and transport as soon as possible.

Example:

- Airway and Breathing Difficulties
- Uncontrolled or severe bleeding
- Decreased level of consciousness
- Severe medical problems
- Signs of Shock or hypoperfusion
- Severe Burns

- **YELLOW: Priority Two (Intermediate Priority)**- Urgent Care; can temporarily delay treatment and transport up to one hour.

Example:

- Burns without airway problems
- Major or multiple bone or joint injuries
- Back Injuries with or without spinal cord damage

- **GREEN: Priority Three (Delayed or Low Priority)**- Walking wounded; delay treatment and transport up to three hours.

Example:

- Minor Fractures
- Minor Soft Tissue Injuries

- **BLACK: Priority Four (Lowest Priority/DOA)**- Patients who are already dead or have little chance for survival.

Example:

- Obvious death
- Obviously non-survivable injury such as open major trauma
- Respiratory Arrest (Wala ng nag-ginhawa apan natabangan)
- Full Cardiac Arrest (Wala nay pulso apan natabangan)

BANDAGING

Classification of Wounds:

1. Closed Wounds- samad nga walay klarong pagdugo o pag-abri sa panit.

Sintomas:

- Sakit kung hawiran o hilabtan
- Nahubag o namaga
- Naglain ang kolor sa panit
- Nabun-ogan

2. Open Wounds- nay pagdugo o pag-abri sa panit

- a. Abrasion (Gasgas)
- b. Laceration (Hiwa)
- c. Avulsion (Gisi)
- d. Punctured Wound (Tuslok)
- e. Amputation (Putol)

Abrasion

Laceration

Avulsion

Punctured Wound

Amputation

MANAGEMENT OF CLOSED WOUNDS: (R.I.C.E.)

REST- ipahulay ang nadisgrasya na parte sa lawas sa sulod sa 48 hours to 72 hours. Ang paglihok sa parte nga nadisgrasya maoy hinungdan sa pagsamot sa pagdugo sa samad.

ICE- Magbutang og ice or cold therapy sa injured area for 15-20 minuto kada duha ka oras. Likayan ang direktang pagbutang sa ice sa panit. Ang ice maoy makapaminus sa hubag og sa sakit.

COMPRESS- Magbutang og elastic bandage sa samad. I-apply kini og mayo nga dili kaayo hugot para naa ra gihapon blood supply sa samad. Mao kini makapahiubos sa paghubag og pagdugo sa samad.

ELEVATE- Itaas ang parte nga nadisgrasya lapas sa lebel sa kasing-kasing. Mao kini ang posisyon nga makatabang magpahiubos sa paghubag, pagdugo, og pagsakit.

BLEEDING – is a loss of blood or escape of blood from circulatory system

2 Types:

- **Internal Bleeding-** pagdugo sa sulod sa lawas
- **External Bleeding-** kini ang pagdugo na gikan sa samad o sugat sa panit.

INTERNAL BLEEDING

Buluhaton:

1. Sundon ang DRSABCD.
2. Mangayo ug tabang. I-refer ang pasyente sa saktong medical facility.
3. Ipahigda ang pasyente, samtang naka bend and tuhod o nakataas ang mga batiis. Mahimong mogamit ug unlan sa ubos sa ulo aron komportable.

4. Kung ang inubong dugo adunay bula, ipalingkod ang pasyente.
5. Maghatag ug pagpasalig. Paluagan ang mga hugot nga sanina.
6. DILI maghatag ug bisan unsang pagkaon o ilimnon.

Pasidaan!

- Ang internal bleeding kasagaran nga mas seryoso nga kaysa sa external bleeding. Bisag walay makit-an nga pagdugo sa gawas, ang pagdugo sa sulog mahimong hinungdad sa Shock.

Mga Senyales ug Sintomas

- Mahimong lisod ang pagsusi ug pag-ila sa Internal bleeding.
- Sakit
- Sakit kung gunitan
- Pag-gahi sa kaunoran sa tiyan
- Pag-dako sa tiyan
- Uban pang sintomas sa pagdugo sama sa pagkaluspad, pagpaningot, pagkakuyap, o pagka-uhaw
- Uban pa:
- Pag-ubo ug dugo nga adunay bula bula
- Sinuka nga adunay dugo (mahimong pula, brown, o itum)
- Pagkalibang ug dugo (pula o itum)
- Pag-ihing dugo (pula o smoky)

MANAGEMENT OF OPEN WOUNDS:

- Pag-limpyo sa usa ka minor wound
- Susihon kung kompleto ang mga galamiton: gloves, goggles, saline o limpyong tubig, sterile gauze, basurahan.
- Maghugas ug kamot, isuot ang gloves, mag-set up ug galamiton.

- Basaon ang sterile gauze sa saline o tubig. (mahimo sad mugamit og cotton balls)
- Limpyohan ang samad ug maayo: magsugod sa sulod, pagawas.
- Susihon ang samad para sa senyales sa impeksyon.
- Magbutang ug uga nga dressing and ug I secure gamit ang tape.
- Ilabay sa saktong sudlanan ang mga basura.

EXTERNAL BLEEDING

Main Principles for Control of External Bleeding:

- **Look/ Inspect the Wound**
- **Apply Direct Pressure**
- **Elevation**

- **Tourniquet (Constrictive Bandage)**
Ang sobrang pagdugo nga tungod sa pagkaputol sa mga kamot ug tiil kasagaran dili ma kontrol gamit ang direct pressure. Sa kining mga sitwasyon, gikinahanglan ang paghimo ug tourniquet (last resort). magsiguro nga nakatawag na ug tabang, o madala na sa pinakaduol nga ospital ang pasyente. Ang dugay nga pag-gamit sa touniquet makapatay sa mga kaunuran.

- On the arm- tunga-tunga sa ilok og siko.
- For the Leg- sa singit o bulog. Dili sa leg mismo.

Pasidaan! Tourniquets are dangerous! Delikado ang paghikot og guot sa parte sa lawas nga nasamaran. Gamitun lang as a LAST RESORT!

- Ibutang ang tourniquet (hikot) sa ibabaw lang sa samad gamit ang limpyo nga panyo o tela.
- Ituyok makaduha ang tela human itali.
- Mugamit og ballpen or bisag unsang gamay nga kahoy, ibutang sa tunga-tunga sa tali, human ituyok para muhugot.
- Ipadayon og hugot da ma-undang ang pagdugo.
- Hiktan usab ang parte sa lawas apil ang stick para maplastar ang tourniquet.

IMPALED/EMBEDDED OBJECT- nabilin nga bildo, kutsilyo, bato, metal, og bisag unsa pa, sa samad.

Buluhaton:

1. Magdapat ug pressure sa palibot sa samad ug dili sa butang aron ma control ang pagdugo.
2. Magbutang ug padding sa palibot sa butang. Mahimo sad magbutang ug ring pad sa ngadto sa butang unya magbutang ug bendahe ngadto sa ring pad.
3. Ipahulay ang parte nga nasamdan sa komportable nga posisyon.
4. Mangayo ug tabang. I-refer ang pasyente sa saktong medical facility.

Pasidaan! Ayaw sulayi og ibot ang impaled object.

PENETRATING CHEST WOUND

Buluhaton:

Unconscious breathing patient

1. Sundon ang DRSABCD.
2. Mangayo ug tabang. I-refer ang pasyente sa saktong medical facility
3. Ibutang ang pasyente sa recovery position, samtang nasa ubos ang injury site.

Conscious patient

1. Sundon ang DRSABCD.
2. Mangayo ug tabang. I-refer ang pasyente sa saktong medical facility
3. Tabangan ang pasyente sa paglinkod o pagbutang sa komportableng posisyon.
4. Magdumala para sa pagdugo kung anaa.
5. Tabunan ang samad gamit ang sterile o clean dressing ug i-secure gamit ang tape. Para sa sucking chest wound, magbutang ug flutter valve..
6. Padayon ang pagsusi sa gininhawa.

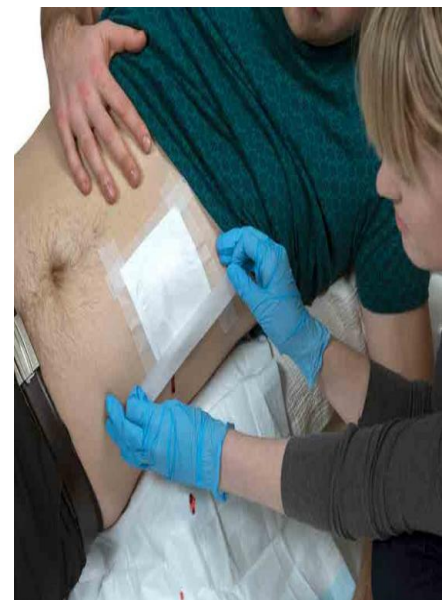
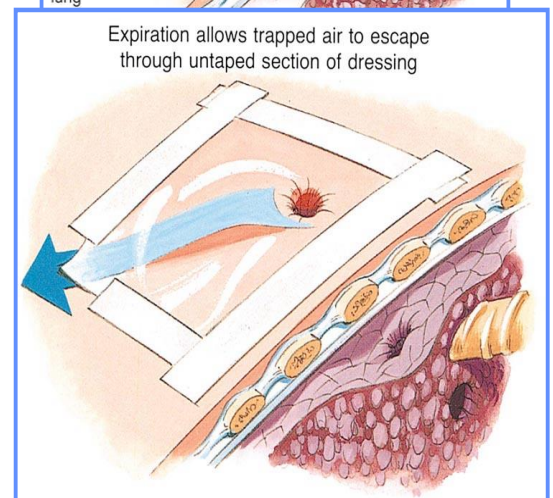
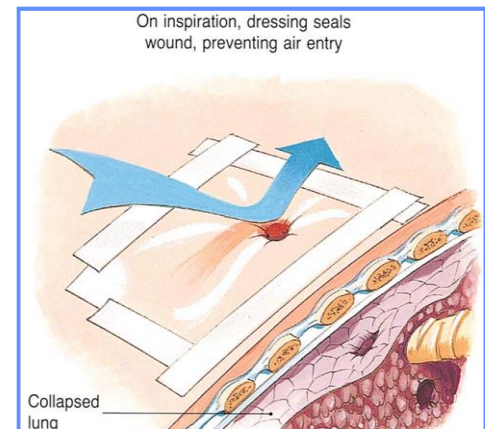
Mangita ug exit wound, labi na kung pagpusil ang hinungdan sa samad

Mga Sintomas ug Senyales

- Pagsakit sa samad
- Paglisod og pagsakit sa ginhawa
- Madungog nga pag-agi sa hangin ngadto sa samad.
- Dugo nga adunay bulabula ngadto sa samad.
- Pagkawala sa panimuot.

Pasidaan!

- Ang penetrating chest wound maghinungdan sa mas dakong internal damage.

FRACTURE

Nabali ang bukog agi sa trauma, sports injury, fall, accidente o lahin pa.

Types of Fracture:

1. **Closed**- nabali pero walay samad
2. **Open**- nabali ang bukog nga nakapahinungdan sa pagkasamad sa panit. Ning-gawas ang bukog sa panit. Mao kini ang delikado ma-impeksyon.

Management for Fractures

SPLINTING

Mga rason sa pag-splint:

1. Aron dili malihok ang bukog nga nabali og mga lutahan nga nadislocate
2. Aron makapahi-ubos sa pagsakit og sa paghubag
3. Aron dili masamot ang damage
4. Aron maplastar ang bali og maprebentar ang pagsamad gumikan sa bukog.

Mga kinahanglan timailhan sa Pag-Splinting:

1. Kanunay mu-communicate sa pasyente samtang nagbutang sa splint.
2. I-kontrol usa ang pagdugo human i-immobilize ang parte nga nabali.
3. Itang-tang tanang jewelry, relo, og uban pa nga naa sa parte nga nadisgrasya.
4. I-check ang pulso, ang paglihok, o gang pamati sa parting nadisgrasya. (Pulse, motor, sensory)
5. Ayaw'g sulayi nga ibalik ang bali sa pwesto. Mas musamot og lisod na siya i-repair sa doctor.
6. Magbutang og padding sa mga singit og uban pang parte nga mabukog una sa splint.
7. Iplastar ang splint from joint to joint.
8. Kung mabantayan nimo nga nibalik ang bukog sa lugar, timan-e.

Types of Splint:

▪ Anatomic Splint

1. Mangayo ug pagtugot
2. Suportahan ang injured nga parte sa lawas. Suportahan ang taas ug ubos sa injured part.
3. I-check ang sirkulasyon. Bation ang pulso, kainit ug susihon ang kulay sa panit sa ubos sa injury.
4. I-position ang mga bendahe. Magbutang ug daghan nga pinilong triangular bandages sa taas ug ubos sa injury site.
5. I-align ang mga parte sa lawas. Ibutang ang injured part dungan sa walay injury nga parte.
6. Higton ug maayo ang mga bendahe.
7. I-recheck ang sirkulasyon. Bation balik ang pulso kainit ug susihon ang kulay sa panit sa ubos sa injury.

TIP: kung dili masusi ang kainit ug kulay tungod kay adunay sapatos o medyas, susihon ang pagbati.

▪ Soft Splint

1. Mangayo ug pagtugot.
2. Suportahan ang injured nga parte sa lawas. Suportahan ang taas ug ubos sa injured part.

3. I-check ang sirkulasyon. Bation ang pulso, kainit ug susihon ang kulay sa panit sa ubos sa injury.

4. I-position ang mga bendahe. Magbutang ug daghan nga pinilong triangular bandages sa taas ug ubos sa injury site.

5. Putson ang injured part gamit ang humok nga butang. (unlan o pinilong habol)

6. Higton ug maayo ang mga bendahe.

7. I-recheck ang sirkulasyon. Bation balik ang pulso kainit ug susihon ang kulay sa panit sa ubos sa injury.

TIP: kung dili masusi ang kainit ug kulay tungod kay adunay sapatos o medyas, susihon ang pagbati.

▪ **Rigid Splint**

1. Mangayo ug pagtugot.

2. Suportahan ang injured nga parte sa lawas. Suportahan ang taas ug ubos sa injured part.

3. I-check ang sirkulasyon. Bation ang pulso, kainit ug susihon ang kulay sa panit sa ubos sa injury.

4. Magbutang ug splint nga saktong gidak-on (padded board) sa ubos sa injured part.

Tip: Mahimong magbutang ug roller gauze sa palad aron mamentenar ang normal nga posisyon sa kamot.

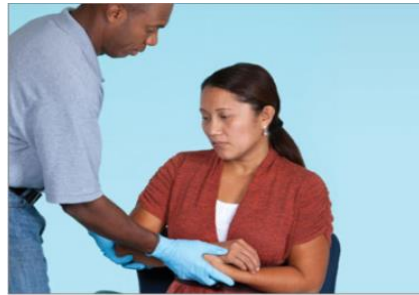
5. Higton ug maayo ang mga bendahe.
6. I-recheck ang sirkulasyon. Bation balik ang pulso kainit ug susihon ang kulay sa panit sa ubos sa injury.

TIP: kung dili masusi ang kainit ug kulay tungod kay adunay sapatos o medyas, susihon ang pagbati.

▪ **Sling and Binder**

1. Mangayo ug pagtugot.
2. Suportahan ang injured nga parte sa lawas. Suportahan ang taas ug ubos sa injured part.
3. I-check ang sirkulasyon. Bation ang pulso, kainit ug susihon ang kulay sa panit sa ubos sa injury.
4. Iposisyon ang sling. Magbutang ug t-bandage sa ubos sa injured nga braso ug sa taas sa uninjured nga abaga aron magbuhat ug sling.
5. I-secure ang sling. Higton ang mga tumoy sa kilid sa liog.
6. I-bind ang injured ng parte ngadto sa lawas gamit ang pinilo nga t-bandage.
7. I-recheck ang sirkulasyon. Bation balik ang pulso kainit ug susihon ang kulay sa panit sa ubos sa injury.

MODULE 2: LIFTING AND MOVING

Pamaagi sa pagbalhin sa pasyente:

- Kinahanglan naka aligned ang abaga sa bat-ang.
- Kinahanglan gamiton ang kusog sa batiis kung mag-aswat
- Kinahanglan ipaduol sa lawas ang kabug-at sa gi-aswat
- Kung mugamit sa spine board, dapat nakatihaya ang mga kamot

TYPES OF NON-EMERGENCY MOVES:

1. Walking Assist

2. Two-Person Seat Carry

TYPES OF EMERGENCY MOVES:

Pack-Strap Carry

Clothes Drag

Blanket Drag

Ankle Drag

- Mao kini ang ginabuhay kung adunay delikado nga panghitabo sa palibot.
- Ginabuhay kini kung naa pay laing pasyente nga labing nagkinahanglan og tabang.
- Ginabuhay kini kung kinahanglan ibalhin og dinali ang pasyente sa laing lugar aron mas dali matabangan.

SHOCK

Mao kini ang usa ka life-threatening nga sitwasyon sa panahon nga dili na makadawat og saktong blood supply ang lawas. Kini labing magkinahanglan og dinali ang pagtabang kay paspas kini makatiwas. Ang bisag unsa nga kondisyon o trauma kay mahimong hinungdan sa shock.

Mga Senyales ug Sintomas:

Initial shock

- Pagluspad sa nawong, kuko, ug ngabil
- Bugnaw nga panit
- pagkakuyap, pagkalipong
- pagkasukaon
- pagkabalaka

Severe shock

- Dili mahimutang
- Pagkauhaw
- huyang, paspas nga pulso
- mabaw, paspas nga pagginhawa
- katulgon, pagkalibog
- asul nga ngabil, nawong, ug dalunggan, kuko (kani ang ulahi nga senyales ug pasabot nga ang pasyente nagdaot)

- pagkawala sa panimuot

Bulohaton:

1. Sundon ang DRSABCD.
2. Tabangan ang pasyente nga makahigda. Ayaw ipataas ang mga tiil.
3. Tagaan ug pasidaan ang pasyente.
4. Tambalan ang grabe nga pagdugo unya ang laing mga kadaot.
5. Paluagan ang sanina sa pasyente.
6. Kinahanglan ang pasyente painitan gamit ang habol o hapin. Ayaw pag gamit ug tinubdan sa direktang init.
7. Hatagan ang pasyente ug ginagmay nga tubig para mainom kung nagmata, wala'y trauma sa tiyan, o kung wala gikinahanglan ang operasyon.
8. Ibutang ang pasyente sa recovery position kung naglisod ug ginhawa, nawala sa panimuot o kasukaon.
9. Mangayo ug tabang. I-refer sa saktong medical facility.

MODULE 3: BASIC LIFE SUPPORT

PRINCIPLES OF EMERGENCY CARE

1. Survey the scene
2. Activate Medical Assistance
3. Initial Assessment of the victim
4. Secondary Assessment of the victim
5. Referral for further evaluation and management

1. Survey the Scene

- Siguraduhon nga safe ang panghitaboan para sa imoha, sa biktima, ug sa uban pang mga tao sa palibot.

Mga element sap ag survey sa panghitaboan:

- Scene Safety
- Pinaagi sa panghitabo
- Ang kadaghan sa pasyente og panginahanglan og back-up

2. Activate Medical Assistance

- Sa ubang emergency, naa kay oras para mutawag og medical assistance. Pero kung magkinahanglan na og dinalian nga pagtabang, i-atiman usa ang pasyente.

Call First and Care First

Sa mga hamtong, importanete ang “Call First” og medical assistance pagkabalo nimo nga magkinahanglan siya og tabang. Pero sa mga bata o puya, importante ang “Care First” kay mas paspas sila mu-grabe.

Mga impormasyon nga dapat tima-ilhan sap ag-report og Medical Assistance

- UNSA ang nahitabo?

- ASA nahitabo?
- PILA kabu-ok ang biktima?
- UNSA ka-grabe ang nahitabo og UNSA ang pagtabang nga kinahanglan?
- Numero nga gigamit nimo sa pagtawag.
- Magpa-ila kung kinsa ang gatawag. Kung ikaw ang gatawag, dapat dili ikaw ang mu-butang sa tawag.

3. Primary Survey of the Victim

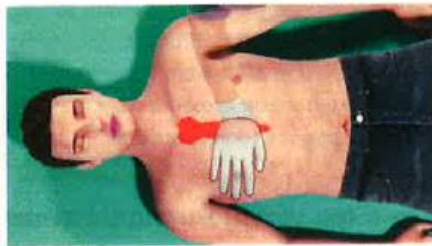
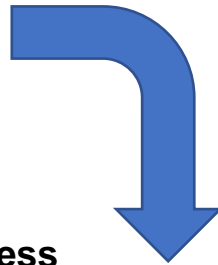
“DRSABCD Action Plan and appropriate care”

OR

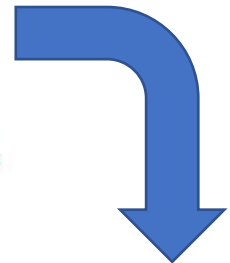
Immediate Threat to the victims life

Check the Responsiveness

Perform Chest Compression

Perform Rescue Breath

Open the Airway

4. Do Secondary Assessment

a. Interview the Victim (If conscious)

S - Sintomas

A - Allergies

M – Medisinang gi-inom

P – Pagka-ospital sa una

L – Last nga Nakaon

E – Events sa panghitaboan

b. Check the Vital Signs: BP, Pulso, Pagginhawa

c. Head-to-toe examination

D - deformity

C - contusion (Bun-og)

A - avulsion (Gisi) / Abrasions (Gasgas)

P - puncture (Tuslok)

B - burn (Paso)

T - tenderness (Sakit Gunitan)

L - laceration (Hiwa)

S - swelling (Hubag)

5. Referral for Further Evaluation and Management

GOLDEN RULES IN EMERGENCY CARE:

1. Pananghid nga ikaw mo-tabang (Consent)
2. Ihuna huna ang the worst o grabe
3. Ayaw kalimot og pa-ila-ila
4. Huna-hunaa nga komportable ang biktima og makisimpatya sa iyaha
5. Irespeto ang biktima (Privacy)
6. Dapat kalmado ka og direktso
7. Unahi ang pinakadelikado nga pasyente
8. Ayaw Pasamuka ang mga usisero
9. Handle the victim to a minimum
10. Paluwagan ang sinina sa pasyente

BODY SUBSTANCE ISOLATION (BSI)

- Mga pama-agi sap ag-amping para makaprebentar sa patakboy og

- sakit og uban pang risiko nga makuha sa pasyente nga gitabangan.
- Paggamit og PERSONAL PROTECTIVE EQUIPMENT (PPE) sama sa mask og gloves.

CARDIOPULMONARY RESUSCITATION (CPR)

ADULT BLS SEQUENCE:

- Scene is safe
- Check for Responsiveness: Pik-pikon ang abaga og mu-singgit ng “Sir, Sir, okay ra ka?”
- Tan-awa kung nagginhawa pa ba
- Panawag og tabang

CHECK FOR RESPONSIVENESS:

Hamtong og bata: Pik-pikon ang abaga
Infant o puya: Pitika ang tiil

PAG-CHECK SA PULSO

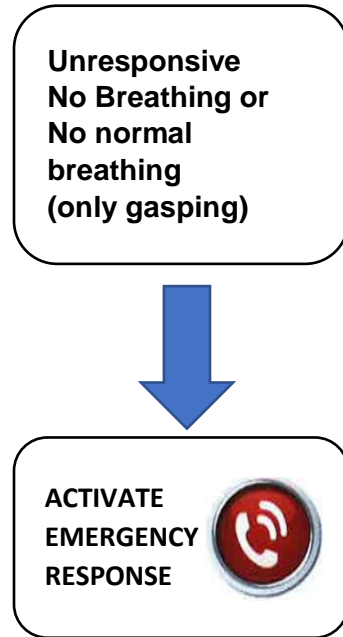

Mahimong dunganon ang pagsusi sa ginhawa ug pagbati sa pulso sa sulod sa 10 ka segundo.

- I-check ang pulso sa liog sa dili mu-labaw sa pulo (10) ka minutos.
- Kung walay pulso, sugdi ang CPR

Hamtong: I-check ang pulso sa liog

Puya: I-check ang pulso sa ilalom sa siko

IMPORTANT!

- Ang chest compressions ay ang pundasyon sa CPR. Sayo nga CPR kay makaimprove sa pagkaayo sa biktima.
- Ang compressions makahimo og pagdagan sa dugo padulong sa kasing kasing pina-agi sa pagduot sa dughan aron ma-compress ang pag-pump sa kasing kasing. Importante kini para makahimo nga mu-

dagan ang dugo padulong sa utok og sa uban pang vital organs sa lawas.

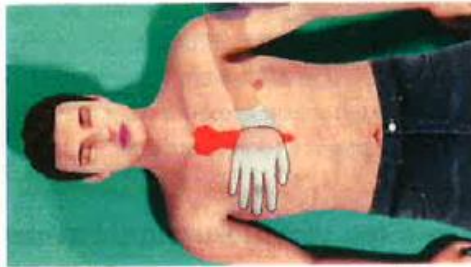
C – A – B's

C: CIRCULATION

- Kini ang pag-pitik sa kasing-kasing nga maoy makapadala sa oxygen pina-agi sa dugo nga mu-abot sa utok og sa uban pang parte sa lawas. Mahibaw-an ang presensya sa ciculasyon agi sa kakusog sa **PULSO**.
- Ang **PAGKAWALA SA PANIMOOT, DILI PAG-GINHAWA, DILI PAGLIHOK, O PANGLUSPAD** kay makapasabot nga alanganin ang sirkulasyon sa lawas

ADULT BLS SEQUENCE

- **EARLY CPR**
  - **Chest Compression**
    - Push Hard Push Fast
    - Kapasas at least 100/min
    - Ang kalalom sa pagduot dili mu ubos sa 2 ka pulgada o 5 ka centimetro
    - Tugtan ug kompletong pagbanda sa dughan, paghuman sa kada kompresyon
    - Imenos ang pag-hunong sa 10 ka Segundo

Ibutang ang kamot sa tunga sa dughan, o ubos nga katunga sa bukog sa dughan (sternum). Ipatong ang usa ka kamot sa unang kamot. I tul-id ang braso, ug iposisyon ang abaga sa

Kamatuoran!

Kompletong pagbanda sa dughan

Ang kompletong pagbanda sa dughan magtugot ug daloy sa dugo ngadto sa kasingkasing. Ang dili pagtugot ani magpugong sa pagpuno ug dugo ngadto sa kasingkasing nga magpugong sad sa paghatag ug dugo ngadto sa lawas. Gikinahanglan nga patas ang compresyon ug kompletong pagbanda sa dughan human sa kada compresyon.

CHEST COMPRESSION

- Pagluhod ga-atubang sa pasyente
- Ibutang ang tikod sa usa ka kamot sa dughan sa tunga-tunga sa tutoy, og ibutang ang tikod sa usa pa ka kamot sa ibabaw.
- Iposisyon ang abaga ibabaw sa kamot, ang siko naka-lock og dili mapilo.
- Icompress pa-ubos ug i-release og mayo, nga dili dapat mabiyaan sa kamot ang posisyon kini sa dughan sa pasyente.

A: OPEN AIRWAY

Head-tilt-Chin-Lift

- Iliso ang ulo palikod og itaas ang suwang

B: BREATHING

- Muhatag og duh aka-tayhop (us aka-segundo kada tayhop)
- Bantayi ang pagsaka sa dughan.

CONTINUE CPR: 5 CYCLES

- Ipadayun ang CPR hangtod sa nay mu-abot nga nurse o doctor.
- Ang usa usa ka hugna sa CPR:
  - 30:2
  - 30 ka compressions og 2 ka-ginhawa
- Paghuman sa 5 ka hugna, icheck balik ang pulso sa biktima.

SUMMARY OF STEPS: 1 AND 2 RESCUER ADULT CPR

1. Siguraduha safe ang palibot
2. Magpa-ila-ila nga ikaw mutabang sa biktima
3. Tan-awa kung naa bas a panimoot ang biktima
4. Kung wala sa panimoot og wala nag-ginhawa o naglisod og ginhawa, panawag dayon og tabang
5. I-check ang pulso sa liog sa dili mulabas og 10 ka Segundo
6. Kung walay pulso, sugdan dayon ang CPR. 30 ka compressions sa dughan gamit ang tikod sa kamot tunga-tunga sa tutoy og us aka kamot anaa sa ibaba. Dili dapat mapilo ang siko. Gamita ang kabug-at sa lawas sa paghatag og compressions
7. Abrihi ang agi-anan sa hangin pamaagi sa Head-tilt-chin-lift maneuver (iluso ang ulo palikod og itaas ang suwang)
8. Hatagi og duha ka tayhop ang biktima pamaagi sa baba
9. Buhata kini sa sulod sa 5 ka-hugna. Icheck ang pulso paghuman. Kung wala gihapon pulso, padayon og CPR. Pwede na mo mag-pulihanay sa imong kabuang rescuer.
10. Kung makamata na ang pasyente or nag-ginhawa na og adunay nay pulso, ibutang ang pasyente sa recovery position.

KANUS-A MUHUNONG OG CPR?

- S** – Spontaneous pag ginhawa og pulso
- T** – Turned over to medical services (nurses,doctor)
- O** – Operator is kapuy na jud
- P** – Physician (doctor) nag ako na sa responsibilidad
- S** – Scene is dili safe o ang palibot dili safe
- S** – Signed waiver na ipahunong na ang CPR

RECOVERY POSITION AFTER CPR

1. Bend arm, keep legs straight.
2. Place back of victims hand against his cheek and hold there to support head
3. Pull bent leg and roll victim towards you
4. Hand support head, Bent arm gives stability, Bent knee prevent rolling.

RESCUE BREATHING

- Kini ang technique sa paghatag og ginhawa sa pasyente pamaagi sa pagtayop sa iyahang baba o ilong aron mahatagan og oxygen ang iyahang baga.
- Ginahatag sa mga pasyente nga WALA NA NAG-GINHAWA PERO ADUNA PA'Y PULSO
- Importante nga buluhaton para masiguro nga gadawat og oxygen iyahang lawas

BAG-VALVE MASK

MOUTH-TO-MOUTH

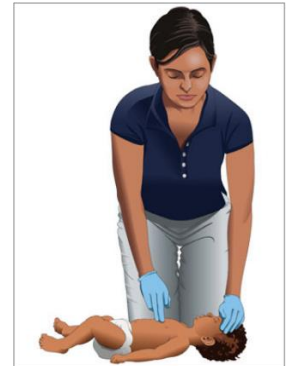
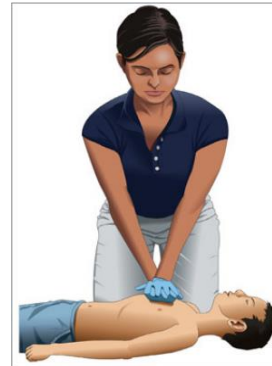

POCKET MASK

COMPRESSION SA BATA

STEPS:

1. Magposisyon sa kilid sa biktima.
2. Isiguro nga nakahigda ang biktima sa lig-on ug patag nga lugar. Kung nag-kulob, ipahigda. Kung nag-duda nga adunay kadaot sa ulo ug liog, isiguro nga naka tul-id ang ulo, liog, ug lawas samtang gipa-higda ang biktima.
3. Iposisyon ang lawas ug kamot sa pagbuhat sa compresyon
4. Maghatag ug compresyon sa kapasas nga 100 hangtod 120 sa usa ka minuto.
5. Ang kalalom sa pagduot dili mu ubos pa sa 2 ka pulgada o 5 ka centimetro.
6. Tugtan ug kompletong pagbanda sa dughan, paghuman sa kada compresyon.
7. Imenos ang pag-hunong sa ubos pa sa 10 ka Segundo.

Skill component	Adult	Child	Infant
Hand position	2 ka kamot sa tunga sa dughan	2 o 1 ka kamot sa tunga sa dughan	1 ka tigluwas: 2 ka tudlo 2 ka tigluwas: 2 ka kumagko samtang nakapalibot ang duh aka kamot sa dughan
Depth of compressions	Dili mu ubos sa 5 cm	5 cm	4 cm
Compression to ventilation ratio	30:2	30:2	1 ka tigluwas: 15:2 2 ka tigluwas: 30:2
Rate of compressions	100 hangtod 120 sa usa ka minuto	100 hangtod 120 sa usa ka minuto	100 hangtod 120 sa usa ka minuto

Algoritmo sa BLS para sa Hamtong

